

Полтавський державний аграрний університет
Навчально-науковий інститут економіки,
управління, права та інформаційних технологій
Кафедра публічного управління та адміністрування

МАТЕРІАЛИ

III Міжнародної науково-практичної
конференції

«Місцеве самоврядування в Україні та світі: теорія і практика»

28 листопада 2023 року
м. Полтава

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ,
КАФЕДРА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ,
КАФЕДРА ГЕОМАТИКИ, ЗЕМЛЕУСТРОЮ ТА ПЛАНУВАННЯ ТЕРИТОРІЙ
ПОЛТАВСЬКА ОБЛАСНА АСОЦІАЦІЯ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ
ВСЕУКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ ОБ'ЄДНАНИХ
ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД (м. КИЇВ)
ПОЛТАВСЬКА ОБЛАСНА РАДА
ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «ІНСТИТУТ РОЗВИТКУ
ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ПОЛТАВЩИНИ»
ТРОСТЯНЕЦЬКА МІСЬКА РАДА, СУМСЬКА ОБЛАСТЬ
ТЕРЕШКІВСЬКА СІЛЬСЬКА ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА
ОПІШНЯНСЬКА СЕЛИЩНА ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА
КОТЕЛЕВСЬКА СЕЛИЩНА ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА
ЛЕСТЕРСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (м. ЛЕСТЕР, ВЕЛИКА БРИТАНІЯ)
ВАРШАВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (м. ВАРШАВА, ПОЛЬЩА)
ОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (м. ОПОЛЕ, ПОЛЬЩА)
ЩЕЦІНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ, ІНСТИТУТУ ПОЛІТОЛОГІЇ ТА ДОСЛІДЖЕНЬ У
ГАЛУЗІ БЕЗПЕКИ (м. ЩЕЦІН, ПОЛЬЩА)
УНІВЕРСИТЕТ МИКОЛАСА РОМЕРИСА (MRU) (м. ВІЛЬНЮС, ЛИТВА)
АЗЕРБАЙДЖАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
(м. ГЯНДЖА, АЗЕРБАЙДЖАН)
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКО,
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА
ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ В.Н. КАРАЗИНА,
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ «ІНСТИТУТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ»
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ», КИЄВО-
МОГИЛЯНСЬКА ШКОЛА ВРЯДУВАННЯ ІМЕНІ АНДРІЯ МЕЛЕСЕВИЧА
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ НАФТИ І
ГАЗУ, ІНСТИТУТ ГУМАНІТАРНОЇ ПІДГОТОВКИ ТА ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ,
КАФЕДРА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ, АДМІНІСТРУВАННЯ ТА МІЖНАРОДНОЇ
ЕКОНОМІКИ

III МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
*«МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ:
ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА»*

28 листопада 2023 року

м. Полтава, Україна

УДК 35.07/08 (1-21) (477)
М65

Редакційна колегія:

Лозинська Т.М. – завідувач кафедри публічного управління та адміністрування Полтавського державного аграрного університету, д. н. держ. упр., професор (відповідальний редактор);

Дорофєєв О.В. – професор кафедри публічного управління та адміністрування Полтавського державного аграрного університету, д. е. н., професор (заступник відповідального редактора);

М65 *Місцеве самоврядування в Україні та світі: теорія та практика* : матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції, м. Полтава, 28 листопада 2023 року / за заг. ред. Т.М. Лозинської, О.В. Дорофєєва. Полтава : ПДАУ, 2023. 298 с.

У матеріалах конференції висвітлені результати наукових досліджень з актуальних проблем місцевого самоврядування і пошуку шляхів їх розв'язання за тематичними напрямками: «Правове забезпечення місцевого самоврядування», «Управління розвитком територіальних громад», «Соціальна складова місцевого самоврядування», «Місцева економіка та місцеві бюджети», «Політичні аспекти функціонування самоврядної влади», «Аграрна політика і місцеве самоврядування», «Місцеве самоврядування в умовах воєнного стану», «Інформатизація управлінських процесів», «Практики місцевого самоврядування в зарубіжних країнах», «Просторове планування територій територіальних громад»

Для наукових, науково-педагогічних працівників, аспірантів, теоретиків і практиків публічного управління та адміністрування, представників органів влади, громадських діячів України, а також усіх, хто досліджує питання трансформації управління місцевим розвитком в умовах децентралізації влади.

Матеріали конференції друкуються в авторській редакції. За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідають автори. Позиція редакції не завжди може збігатися з точкою зору автора.

© Полтавський державний
аграрний університет, 2023

<i>Панасенко Наталія Леонідівна, Гунько Максим Олегович</i>	
Теоретичні основи інноваційного лідерства в публічному управлінні	98
<i>Петренко Віктор Павлович, Марич Володимир Федорович</i>	
Про роль консенсусу в управлінні розвитком територіальних громад України	101
<i>Поступна Олена Вікторівна</i>	
Zero Waste як філософія, сучасний тренд і новий підхід в управлінні на місцевому рівні	104
<i>Рибак Станіслав Юрійович, Арбузова Тетяна Василівна</i>	
Напрями управління митними та логістичними ризиками державним, муніципальним і комерційним менеджментом ЗЕД	108
<i>Сашко Ігор Володимирович</i>	
Партисипативне стратегування на рівні територіальної громади як метод та засіб забезпечення громадської участі	112
<i>Сокольська Тетяна Вікторівна</i>	
Розвиток лідерського потенціалу молоді для формування спроможних громад	115
<i>Ткачук Анатолій Федорович</i>	
Стратегія розвитку територіальної громади: показники та емоції	118
<i>Черниш Оксана Анатоліївна</i>	
Удосконалення публічного управління в сфері благоустрою територіальних громад	121
<i>Шупта Ірина Миколаївна, Зеніч Роман Вікторович</i>	
Управління крос-культурною командою як новий виклик для менеджера	123
<i>Шупта Ірина Миколаївна, Сагаль Антон Олександрович</i>	
Особливості етичного лідерства в діяльності органу місцевого самоврядування	125

СЕКЦІЯ 3. СОЦІАЛЬНА СКЛАДОВА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

<i>Арбузова Тетяна Василівна, Поліщук Світлана Петрівна</i>	
Партнерство бізнесу і місцевих громад як засіб реалізації соціальних та екологічних ініціатив	127
<i>Бельскова Каріна Святославівна, Голубєва Орена Олегівна</i>	
Механізми державного регулювання ресурсного забезпечення галузі охорони здоров'я	131
<i>Діденко Ірина Володимирівна</i>	
Шляхи удосконалення системи управління професійної (професійно-технічної) освіти	134
<i>Зінчук Богдан Андрійович, Галюк Борис Олександрович</i>	
Роль публічного управління в забезпеченні розвитку муніципальної медицини	137
<i>Колісник Олександра Дмитрівна</i>	
Комунікативна політика в молодіжному середовищі	141

СЕКЦІЯ 3. СОЦІАЛЬНА СКЛАДОВА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Тетяна Василівна Арбузова,
*кандидатка економічних наук, доцентка,
доцентка кафедри публічного управління,
адміністрування та міжнародної економіки
Білоцерківського національного аграрного університету
м. Біла Церква, Україна*

Світлана Петрівна Поліщук,
*кандидатка економічних наук, доцентка,
доцентка кафедри публічного управління,
адміністрування та міжнародної економіки
Білоцерківського національного аграрного університету
м. Біла Церква, Україна*

ПАРТНЕРСТВО БІЗНЕСУ І МІСЦЕВИХ ГРОМАД ЯК ЗАСІБ РЕАЛІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНИХ ТА ЕКОЛОГІЧНИХ ІНІЦІАТИВ

Суспільні зміни під впливом соціально-економічних негараздів, в тому числі й на тлі воєнних дій, супроводжуються, на жаль, проблемами державного та місцевого управління і водночас зростанням ваги інститутів громадянського суспільства. Публічно-приватне партнерство є дієвим механізмом, який дозволяє втілити потенціал приватної підприємницької ініціативи у виконанні частки економічних, соціальних, управлінських, організаційних функцій держави та місцевого самоврядування, при цьому зберігаючи їх регулюючі та контролюючі впливи в соціально цінних секторах економіки. Реальне партнерство ґрунтується на моделі трипартизму [1] – тристоронньої співпраці державних /муніципальних установ, приватних фірм, громадських організацій чи біпартизму – консенсусу двох суб'єктів – державної /муніципальної установи та бізнес-структури.

Механізм публічно-комерційного партнерства включає розробку і впровадження ряду соціальних, екологічних, енергетичних та інших приватних ініціатив, що можуть виявитися відповідними інноваційними рішеннями, адже задоволення комплексу сучасних соціальних потреб вже не може належати до компетенції лише публічних органів влади. Економічні кризи, глобалізація економіки, соціальна нерівність, енергозалежність, ресурсомісткість виробництва, забруднення довкілля, виснаження екологічного потенціалу світу т. і. як об'єктивні наслідки розвитку ринкового господарства вимагають активного включення всіх сторін суспільного розвитку у вирішення таких загальних проблем на засадах переформатування цінностей щодо суспільно значущих потреб та правил поведінки.

Соціальна ініціатива – діяльність різноманітних організацій, консолідованих ідеєю соціальної активності, піклування про навколишнє середовище та його перетворення інструментами соціальних проєктів [2, с. 64].

Регулярна соціальна ініціативність призводить до формування відповідної комплаєнс-політики [3, с. 168], стає новою якістю управлінської діяльності, характеризує здатність учасників до активних самостійних дій, створення інновацій, вміння побачити, усвідомити, висунути на обговорення актуальні проблеми й ухвалити конкретне управлінське рішення щодо їх вирішення та реалізації. Комплаєнс-політика організацій є системою інструментів, процедур, норм (правил), умов, заходів контролю, що спрямовані на забезпечення дотримання організацією національного та міжнародного законодавства, регуляторних вимог, етичних стандартів, внутрішніх правил, норм соціальної відповідальності з метою запобігання порушень, мінімізації ризиків і збереження репутації організації в очах суспільства, клієнтів, партнерів. Традиційними сферами застосування політики комплаєнсу є антимонопольне регулювання, протидія корупції та корпоративному шахрайству, трудові відносини, захист прав споживачів, корпоративні відносини, захист персональних даних, екологічні стандарти, дотримання вимог щодо санкцій, технічні стандарти тощо. Як бачимо, йдеться про формування і реалізацію політики добропорядності організацій публічного і комерційного секторів суспільної діяльності, адже це сприятиме формуванню довіри і лояльності споживачів та позитивно впливатиме на їх розвиток на місцевому, регіональному, національному, міжнародному рівнях.

Місцеві громади – первинні інституції, що демонструють суспільно значущі потреби соціальних суб'єктів. Владі громад належить формувати активну позицію щодо виявлення та розробки механізмів розв'язання місцевих проблем, їх трансляції приватним господарським структурам, що здійснюють підприємницьку діяльність в регіоні. Громади вкупі з бізнесом і часом з державою як рівноправні актори ринку суспільних благ консолідують зусилля в забезпеченні необхідного та достатнього рівня суспільного добробуту, не диференціюючи рамки своїх повноважень, включаються у вирішення соціальних питань і проблем. В цьому контексті отримали поширення такі явища, як соціальна відповідальність бізнес-структур, інноваційне публічне управління, соціальні організації тощо.

Формування комплаєнс-політики з реалізації різноманітних соціальних ініціатив, проведення комплаєнс-менеджменту в українській діловій та публічній практиці набуває розвитку. Показовим прикладом може служити розроблена у 2020 р. в агропромисловому холдингу ПрАТ «Миронівський хлібопродукт» Програма ділової етики та комплаєнсу «Зобов'язання довгострокового успіху» (CTS CP), дорожня карта впровадження функції комплаєнсу, прийнята Комплаєнс Декларація та введено посаду комплаєнс-офіцера [4]. Компанія декларує, що ділова етика й комплаєнс для неї важливі через те, що продаючи продукцію під міжнародними брендами на 85 ринках по всьому світу, холдинг створює 30000 робочих місць, є лідером у галузі сталого розвитку та чистої енергії. МХП зобов'язується зміцнювати найвищі стандарти контролю якості продукції птахівництва та біобезпечності на всіх стадіях виробництва і реалізації – від поля до столу. Свій вплив компанія поширює на місцеві громади, на території яких здійснює свою діяльність, гарантуючи мешканцям зробити їх найкращим місцем для життя нині і в майбутньому [4].

Група здійснює свою підприємницьку діяльність в 13 областях країни та більш ніж у 700 населених пунктах, де мешкають понад 28000 осіб. МХП є стратегічним партнером місцевих громад, бере участь у плануванні та втіленні суспільно значимих локальних проєктів, аби в регіонах присутності холдингу територіальні громади постійно розвивалися, підвищувався їх добробут, створювалися та удосконалювалися місцеві бізнеси, набувала розвитку соціальна інфраструктура (розвиток освіти, охорони здоров'я, культури, спорту тощо), що отримало відображення в «Процедурах та політиці МХП щодо співпраці з громадами», яка має на меті переорієнтацію з благодійності на проєктний підхід [5]. Структурні підрозділи Групи укладають соціальні угоди з сільськими радами. Умови співпраці партнерських проєктів передбачають, що чим більше потужностей розташовано на території місцевої громади, тим більше коштів буде виділено для реалізації соціальних ініціатив, визначених за результатами діалогу з містянами і закріплених рішеннями сільських рад.

У 2015 р. агроіндустріальним холдингом МХП створено Благодійний фонд «МХП – Громаді», головною місією якого визначено комплексний розвиток місцевих громад на підставі укладення меморандумів про співпрацю та партнерство з громадами. В структурі управління Фонду передбачена посада регіонального менеджера із соціальних проєктів. «МХП – Громаді» спільно з міжнародними та українськими донорськими організаціями (Групою МХП, USAID, ПРООН в Україні, Швейцарським агентством SIDA, Посольством Японії в Україні, ICAP «Єднання», Zagory Foundation) співпрацює та реалізує спільні інфраструктурні, медичні, освітні, культурні, розвиткові проєкти щодо місцевих громад. З початком повномасштабного вторгнення Група МХП підтримувала місцеві благодійні ініціативи Фонду щодо облаштування укриттів в освітніх закладах громад (школах, дитсадках), медичних установах на суму 6,6 млн грн; на 8 млн грн взяла участь у фінансуванні конкурсу «Час діяти, Україно!»; підтримала малий і середній бізнеси громад на 6,3 млн грн через грантові програми «Роби своє!» й SEED від Глобального договору ООН [6].

Соціальні ініціативи МХП охоплюють, зокрема, такі активності:

- працівники отримують офіційне працевлаштування, належні умови праці, соціальний пакет з додатковими пільгами від підприємства, безкоштовний трансфер на роботу і з роботи, харчування за символічну суму в службовій їдальні, знижки на продукцію холдингу, забезпечення службовим житлом тощо;
- у 2023 р. компанія увійшла до рейтингу Топ 25 роботодавців, надаючи молоді до 25 років можливостей для навчання, працевлаштування, розвитку, кар'єрного росту, результати якого було оголошено на щорічному форумі для HR-фахівців HR-POINT 2023. Одним із напрямів діяльності холдингу є інвестування ресурсів у програму дуального навчання, за якою станом на початок 2023 МХП співпрацює з 19 навчальними закладами України [7];
- надання робочих місць вимушено переміщеним жителям України та місцевим мешканцям, які втратили роботу з початком війни; підтримка мобілізованих співробітників МХП, зберігаючи їх робочі місця й заробітну плату (у 2022 р. спрямовано на зарплату 459 млн грн [6]), забезпечуючи військовим спорядженням і обмундируванням;

– надання благодійної допомоги під час війни – Група МХП безоплатно надала близько 13 тис. тон продукції птахівництва своїм працівникам та їх родинам, ТрО, ЗСУ, вимушено переміщеним особам, волонтерам, оціненої в 750 млн. грн. Загалом на такі соціальні проекти було витрачено 132,7 млн грн [6], [8].

Питання реалізації еколого-енергетичних ініціатив в МХП з 2012 р. покладені на спеціалізований підрозділ «МХП Еко Енерджі», відповідальний за дотримання екологічної безпеки. З 2014 року в холдингу застосовується єдина внутрішня форма річної звітності з екологічних питань, на кожному підприємстві Групи є штатний еколог, або особа, яка згідно з наказом керівництва відповідає за охорону довкілля. Втілення амбітної мети – вуглецева нейтральність МХП до 2030 р. – спонукало формування вертикально інтегрованої бізнес-моделі холдингу з комплексами з виробництва біогазу, отриманого з біомаси рослинного походження, побічних продуктів тваринного походження та стічних вод тощо. Біогазовий комплекс МХП визнано одним з найкращих в світі в категорії «AD Circular Solution» влітку 2022 р. на всесвітньому конкурсі «AD&Biogas Industry Award 2022» [4], [8].

Влада місцевих громад територій присутності бізнес-структури розраховує на його партнерську підтримку у вирішенні нагальних проблем, з якими самотужки впоратися не може коштом власного бюджету. При цьому в рамках публічного управління відбуваються суттєві інституціональні перетворення, пов'язані з розширенням участі приватного бізнесу у виконанні частки соціальних, економічних, управлінських, організаційних та інших функцій державного та місцевого управління.

Список використаних джерел:

1. *Словник.Ua* : Портал української мови та культури. URL: <http://surl.li/nqoli> (дата звернення 21.11.2023).

2. Безпалько О.В. Соціальне проектування : навчальний посібник. Київ : 2010. 127 с. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/2615/1/O_Vezpalko_SP_IL_KUBG.pdf (дата звернення 21.11.2023).

3. Арбузова Т.В. Антикорупційний комплаєнс в публічному секторі та бізнесі як механізм превенції корупції. *Економічні читання* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 85-річному ювілею професора В. Й. Шияна, м. Харків, 19 лютого 2021 р. / Харків. нац. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва. Харків : ХНАУ, 2021. 510 с. С. 168-170. URL: <http://feb.tsatu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/03/Gritsayenko-Mikola-tezi-konf-2021-1.pdf> (дата звернення 21.11.2023).

МХП. Ділова етика та комплаєнс. URL: <https://mhp.com.ua/uk/Corporate-Ethics-and-Compliance-ua> (дата звернення 25.11.2023).

5. Процедура МХП щодо співпраці з громадами : МХП. URL: <https://api.next.mhp.com.ua/images/512bd/51d31/cda8de0ce1c7a4.pdf> (дата звернення 21.11.2023).

6. Компанія МХП сплатила 4,6 млрд гривень податків за 2022 рік : *Новини МХП*. URL: <https://mhp.com.ua/uk/news-mhp/kompaniya-mhp-splatila-46-mlrd-griven-podatkiv-za-2022-rik> (дата звернення 15.11.2023).

7. Яременко К. Компанія МХП увійшла до рейтингу Топ 25 роботодавців, відкритих для молодих талантів до 25 років : *Трудова слава*. 01.03.2023. <http://www.trudslava.org.ua/?p=14527> (дата звернення 22.11.2023).

8. МХП (компанія) : Вікіпедія. URL: <http://surl.li/nqolu> (дата звернення 21.11.2023).

Каріна Святославівна Бельскова,
*магістрантка Інституту публічної служби та управління
Національного університету «Одеська політехніка»,
м. Одеса, Україна*

Орина Олегівна Голубєва,
*магістрантка Інституту публічної служби та управління
Національного університету «Одеська політехніка»,
м. Одеса, Україна*

МЕХАНІЗМИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ РЕСУРСНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Роль держави у забезпеченні населення доступними та якісними медичними послугами полягає в створенні ефективних механізмів ресурсного забезпечення галузі охорони здоров'я.

Ресурсне забезпечення галузі охорони здоров'я – це комплекс заходів, що включає механізми пошуку, отримання, зберігання, накопичення, планування, обліку, використання і витрат ресурсів.

О. Кремень [3] визначає ресурсне забезпечення як сукупність певних видів ресурсів (матеріальних, технологічних, трудових, фінансових, інформаційних, інтелектуальних) і джерел їх формування, що беруть безпосередню участь у процесах розвитку підприємства або можуть бути мобілізовані з метою забезпечення широкомасштабного використання його потенційних можливостей та переходу до якісно нового стану.

Т. Безверхнюк [2] ресурсне забезпечення тлумачить як систему державних заходів, спрямованих на створення матеріальних, правових, інституційних умов перетворення елементів ресурсного простору в засоби досягнення цілей.

Структура ресурсного забезпечення кожного окремого закладу, що надає медичну допомогу, є індивідуальною, виходячи зі специфіки медичної галузі, рівня економічного розвитку країни, стану потенціалу розвитку закладу.

Складність використання ресурсів в охороні здоров'я обумовлюється тим, що їхня ефективність залежить не просто від сумарного застосування, а від розумного поєднання їх властивостей і особливостей. Ресурси повинні бути приблизно на одному рівні розвитку і мати можливість технологічно поєднуватися з іншими ресурсами. Наприклад, кваліфікація трудових ресурсів повинна відповідати технічному рівню медичного обладнання, методи реабілітації – рівню освоєння природно-кліматичних ресурсів, організаційні